

NORGES HØYESTERETT

Den 23. november 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Ringnes, Bergh og Østensen Berglund i

HR-2021-2281-U, (sak nr. 21-125289STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Vegard Aaløkken)

mot

Påtalemyndigheten (førstestatsadvokat Bård Thorsen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte tiltaltes anke fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (2) Påtalemyndigheten har tatt ut tiltale mot A for overtredelse av

«**Straffeloven § 405, jf. § 404, jf. § 410**

for på vegne av skyldner å ha foretatt en uforsvarlig handling som var egnet til å hindre at et formuesgode kunne tjene til dekning for en eller flere fordringshavere, og skyldneren sto i påtakelig fare for å bli insolvent.

Formuesforringelsen er grov fordi den gjaldt et betydelig beløp.

Grunnlag:

Den 4. oktober 2018 ble det inngått avtale mellom X AS, org nr 000 000 000 som selger og søsterselskapet Y AS, org nr 000 000 000 som kjøper om overdragelse av eiendeler tilhørende X AS for kr. 20 000 000. Som styremedlem deltok han i avtaleinngåelsen. I forkant av transaksjonen var han ansvarlig for en utilfredsstillende verdsettelsesprosess, samt medvirket til at det ble gitt rabatt på salgssummen, hvilket resulterte i at eiendelene ble solgt for inntil ca. 60 % under reell markedspris. X AS var i en meget utfordrende økonomisk situasjon ved transaksjonen og selskapet gikk konkurs 6. desember 2018.»

- (3) Ved Møre og Romsdal tingretts dom 4. mai 2021 ble A dømt i samsvar med tiltalen til fengsel i ett år og ni måneder.
- (4) A anket dommen for så vidt gjaldt bevisvurderingen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen og straffutmålingen.

- (5) Frostating lagmannsrett avsa 20. august 2021 beslutning der anken ble nektet fremmet.
- (6) A har anket beslutningen til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. Det anføres at lagmannsretten ikke har foretatt en reell overprøving av tingrettens dom. Flere av forsvarers anførsler er ikke vurdert, og man har vist til eller gjengitt tingrettens premisser, uten egne selvstendige vurderinger. Begrunnelsen er ikke i tråd med de krav som formuleres i HR-2021-2058-A og rettspraksis for øvrig.
- (7) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader, der det anføres at lagmannsrettens ankenektelse er forsvarlig og tilstrekkelig begrunnet. Det vises til at saken faller innenfor kjerneområdet av straffeloven § 404, jf. § 405, og at det sentrale faktiske hendelsesforløpet er uomstridt. Transaksjonen ble gjort til vesentlig underpris og tiltalte var klar over dette. Påtalemyndigheten mener anken kan forkastes også i lys av HR-2021-2058-A, og det vises særlig til at tiltaltes forklaring langt på vei kan legges til grunn for domfellelsen.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. I dette ligger blant annet at utvalget kan prøve om begrunnelsen er tilstrekkelig, og om det ut fra retts- og bevisspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. HR-2020-1269-U avsnitt 16 og HR-2021-2058-A.
- (9) Et grunnleggende krav til lagmannsrettens begrunnelse er at den må vise at det er foretatt en *reell overprøving*. I storkammeravgjørelsen i Rt-2008-1764 avsnitt 105 er dette beskrevet slik:
- «Begrunnelsen må vise at de feil som påberopes ved tingrettens avgjørelse, er oppfattet, og hvorfor anken klart ikke vil føre fram.»
- (10) Ankeutvalget viser også til HR-2021-2058-A, der det i avsnitt 40 uttales følgende:
- «Når anken gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, er det ikke tilstrekkelig at lagmannsretten slutter seg til tingrettens vurdering eller gir uttrykk for at det ikke er kommet frem noe som endrer tingrettens konklusjon. Det må gis en begrunnelse som forklarer *hvorfor* det er *klart* at anken ikke vil føre frem. Lagmannsretten må altså gå inn på bevissituasjonen, gjøre rede for sentrale bevis og klargjøre hvordan det ut fra disse er grunnlag for å sette til side tiltaltes forklaring, se som eksempel HR-2020-1269-U avsnitt 26.»
- (11) Ved tingrettens dom er A funnet skyldig i overtredelse av straffeloven § 404 om formuesforringelse, og handlingen er bedømt som grov etter § 405. Domfellelse for formuesforringelse krever at det foreligger en *uforsvarlig handling* som er egnet til å *hindre* at et formuesgode kunne tjene til dekning for en eller flere fordringshavere. I støtteskrivet til lagmannsretten ble det gjort gjeldende at disse to vilkårene ikke er oppfylt. Det ble ikke bestridt at et tredje vilkår – *insolvensvilkåret* – er oppfylt.
- (12) Som grunnlag for at vilkåret om *uforsvarlig handling* ikke er oppfylt, viste A særlig til at transaksjonen var forretningsmessig motivert og skjedde for å redde virksomheten i X AS. I lagmannsrettens gjengivelse av anførslene heter det blant annet:
- «Prisen var korrekt tatt i betraktning at selskapet trengte pengene raskt og at det var mye forskjellig utstyr i maskinpakken. X AS fikk dermed reduserte kostnader til drift og vedlikehold av utstyret.

A og styret i X AS mottok bistand fra advokater i DLA Piper AS og revisor i forbindelse med transaksjonen, som utarbeidet underlagsdokumentasjon før styrets behandling. Arbeidet med transaksjonen skjedde i åpenhet, og store deler av styret var direkte involvert.»

- (13) Tingretten bygde på at selskapet hadde vurdert at den maskinpakken som ble overdratt, hadde en reell verdi på omkring 49 millioner kroner. I støtteskrivet ble det vist til at partene er enige om at dette er feil, og at denne feilen har hatt betydning for tingrettens vurdering av om handlingen var uforsvarlig.
- (14) Også når det gjelder vurderingen av *hindringsvilkåret*, gjorde A gjeldende at tingrettens uriktige utgangspunkt har hatt betydning. Det ble videre blant annet gjort gjeldende at selv om selskapet hadde svak likviditet, hadde det kontroll på og overholdt sine betalingsforpliktelser.
- (15) Støtteskrivet fra As forsvarer var omfattende. I sin beslutning bruker lagmannsretten mye plass – opp mot tre sider – på å gjengi forsvarerens anførsler. Ankeutvalget bemerker at en slik gjengivelse ikke endrer de kravene som stilles til lagmannsrettens selvstendige begrunnelse for å nekte en anke fremmet.
- (16) Den delen av beslutningen som inneholder lagmannsrettens egen begrunnelse, er kortfattet. Innledningsvis gjennomgås enkelte rettslige utgangspunkter. Den videre drøftelsen synes i første rekke å gjelde *hindringsvilkåret*, men inneholder også uttalelser som kan forstås slik at de gjelder vurderingen av vilkåret om *uforsvarlig handling*.
- (17) Lagmannsretten uttaler blant annet:

«Utgangspunktet må være at det skal foretas en vurdering av salgsprisen (her 20 millioner kroner) med den pris salg av eiendelene i det åpne markedet ville innbrakt, jf. tingrettens dom side 12. [...] Det at tingretten feilaktig har tatt utgangspunkt i en noe lavere pris enn konkursboet fikk ved salg av de aktuelle driftsmidlene får ikke betydning for resultatet ved vurderingen av skyldspørsmålet.

Tingretten foretar videre korrekt en bredere vurdering enn en ren prissammenlikning i dommen på side 12 og under rettsstridsvurderingen på side 13. Her legger tingretten til grunn at det må være anledning til å gi pakkerabatt, men at pakkerabatter av størrelsesorden som i denne saken, herunder pakkerabatt på pakkerabatt, tilsier salg til betydelig underpris. Lagmannsretten er enig i denne vurderingen og viser til tingrettens dom.»

- (18) Ved sin videre drøftelse av vilkåret om *uforsvarlig handling* uttaler lagmannsretten:

«Bestemmelsen rammer ikke forretningsmessig gode vurderinger selv om disse viser seg å innebære tap for kreditorene. Ved rettsstridsreservasjonen er det derfor den bevisste forfordelingen av søsterselskapet og dermed tappingen av X AS, samt hemmeligholdet overfor DNB, som må vurderes, noe tingretten foretar og finner at tilfredsstillende vilkåret om uforsvarlig handling.»

- (19) Etter ankeutvalgets syn er denne begrunnelsen ikke tilstrekkelig til å vise at lagmannsretten har foretatt en reell overprøving. Retten henviser i hovedsak til tingrettens vurderinger og går i svært liten grad inn på de innvendingene som er reist fra tiltaltes side. Det gis dermed heller ikke noen begrunnelse for hvorfor det er klart at disse innvendingene ikke kan føre frem.

- (20) Også lagmannsrettens drøftelse av hindringsvilkåret er kortfattet og går i begrenset grad inn på det som var anført fra forsvareren.
- (21) Når lagmannsrettens begrunnelse ikke tilfredsstiller de kravene som må stilles, foreligger det en saksbehandlingsfeil som må lede til at lagmannsrettens beslutning oppheves.
- (22) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Espen Bergh
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)